

GHID METODIC

*privind asigurarea unei aplicări uniforme a normelor referitoare la
calificarea juridică a abaterilor disciplinare săvârșite de procurori
(art. 38 lit. b), c), d), e¹), f), f¹), g) din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură)*

APROBAT

Prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor
nr. 1- ____/2026 din ____, 2026

CUPRINS

1. CONSIDERAȚII INTRODUCTIVE

1.1 Context general

1.2 Necesitatea elaborării Ghidului

1.3 Fundament instituțional - Hotărârea nr. 1-92/2026

1.4 Obiectul reglementării

1.5 Scopul Ghidului

1.6 Standarde și repere de drept relevante

1.7 Abrevieri

2. Art. 38 lit. b) - Nerespectarea termenelor procedurale

3. Art. 38 lit. c) - Imixtiunea și intervențiile ilegale

4. Art. 38 lit. d) - Împiedicarea activității Inspecției

5. Art. 38 lit. e¹) - Încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale

6. Art. 38 lit. f) - Atitudinea nedemnă

7. Art. 38 lit. f¹) - Încălcarea Codului de etică

8. Art. 38 lit. g) - Încălcarea obligației de integritate instituțională

9. PRINCIPII GENERALE DE CALIFICARE JURIDICĂ

1. CONSIDERAȚII INTRODUCTIVE

1.1 Context general

Asigurarea integrității, independenței și responsabilității profesionale a procurorilor reprezintă o condiție fundamentală a funcționării unui sistem de justiție întemeiat pe principiile statului de drept. Răspunderea disciplinară nu are un caracter exclusiv sancționator, ci îndeplinește și o funcție preventivă, educativă și de consolidare a încrederii publice în activitatea Procuraturii.

Procurorul, în calitatea sa de persoană cu funcție de demnitate publică, exercită atribuțiile Procuraturii în temeiul Constituției Republicii Moldova, al Legii nr. 3/2016, al altor acte legislative și al tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte. Prin natura mandatului său, procurorul este chemat să acționeze în conformitate cu principiile legalității, imparțialității, rezonabilității, integrității și independenței procesuale, contribuind la respectarea ordinii de drept, înfăptuirea justiției și apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanei și ale societății.

Articolul 38 din Legea nr. 3/2016 enumeră limitativ faptele care constituie abateri disciplinare ale procurorilor. Această enumerare exhaustivă reprezintă o garanție a principiului legalității în materie disciplinară *nulla poena sine lege*, delimitând conduita incompatibilă cu statutul de procuror de simpla eroare profesională sau de divergența de opinie juridică.

1.2 Necesitatea elaborării Ghidului

Necesitatea elaborării prezentului Ghid rezultă din complexitatea reglementărilor privind răspunderea disciplinară a procurorilor și din dificultățile întâlnite în practica de aplicare a dispozițiilor art. 38 din Legea nr. 3/2016.

Analiza practicii disciplinare relevă existența unor interpretări neunitare în ceea ce privește calificarea juridică a faptelor susceptibile de a constitui abateri disciplinare, în special sub aspectul delimitării între diferitele tipuri de abateri prevăzute de lege, precum și al identificării elementelor constitutive ale acestora.

Dificultățile de aplicare sunt determinate, în principal, de caracterul complex și interdependent al normelor incidente, inclusiv al celor prevăzute în Legea nr. 325/2013 privind evaluarea integrității instituționale, Legea nr. 82/2017 a integrității și Codul de etică al procurorilor, care se completează și se suprapun parțial în privința standardelor de conduită profesională.

Totodată, caracterul deschis al unor ipoteze normative din cuprinsul art. 38 - prin utilizarea unor noțiuni cu grad ridicat de abstractizare poate genera, astfel cum au subliniat și organismele internaționale de monitorizare, riscul aplicării arbitrare sau abuzive a mecanismelor de răspundere disciplinară, cu consecința afectării independenței procesuale a procurorilor.

Jurisprudența disciplinară relevă, de asemenea, necesitatea unor repere metodologice clare privind analiza elementelor constitutive ale abaterilor disciplinare, în special în ceea ce privește latura obiectivă, latura subiectivă, raportul de cauzalitate și forma de vinovăție cerută de lege.

În acest context, elaborarea unui ghid metodic devine necesară pentru asigurarea unei practici unitare și previzibile în materia răspunderii disciplinare, contribuind la consolidarea coerenței decizionale a Inspecției procurorilor, a Colegiului de Disciplină și Etică și a Consiliului Superior al Procurorilor.

1.3 Fundament instituțional

Elaborarea Ghidului a fost dispusă prin [Hotărârea CSP nr. 1-92/2026 din 19 martie 2026](#) cu privire la constituirea Grupului de lucru. Hotărârea a fost adoptată cu 9 voturi pro și 0 voturi contra, în contextul criteriilor intermediare de referință (IBAR) pentru Capitolul 23 din negocierile de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

Prezentul Ghid nu are forță juridică obligatorie și nu creează, nu modifică și nu stinge drepturi sau obligații, constituind un instrument de orientare metodologică. Orientările incluse nu limitează competența discreționară a Inspecției procurorilor sau a CDE în investigarea și examinarea cazurilor individuale.

1.4 Obiectul reglementării

Ghidul are ca obiect interpretarea și aplicarea uniformă a dispozițiilor art. 38 din Legea nr. 3/2016. Abaterile disciplinare analizate:

Litera	Conținutul abaterii disciplinare (art. 38 din Legea nr. 3/2016)
Art. 38 lit. b)	nerespectarea, din motive imputabile procurorului și fără să existe o justificare rezonabilă, a dispozițiilor legale privitoare la termenele de îndeplinire a acțiunilor de procedură ori întârzierea în executarea acestora;
Art. 38 lit. c)	imixtiunea ilegală în activitatea unui alt procuror sau intervențiile de orice natură pe lângă autorități, instituții sau funcționari, fie pentru soluționarea unor cereri, pretinderea sau acceptarea rezolvării intereselor personale sau ale altor persoane, fie în scopul obținerii de foloase necuvenite;
Art. 38 lit. d)	împiedicarea intenționată, prin orice mijloace, a activității Inspecției procurorilor;
Art. 38 lit. e)	abrogată
Art. 38 lit. e¹)	săvârșirea, în cadrul exercitării atribuțiilor de serviciu, a unor acțiuni sau inacțiuni prin care, cu intenție ori din neglijență gravă, au fost încălcate drepturile și libertățile fundamentale ale unor persoane fizice sau juridice;

Art. 38 lit. f)	atitudinea nedemnă, manifestări sau mod de viață care aduc atingere onoarei, integrității, probității profesionale sau prestigiului Procuraturii;
Art. 38 lit. f¹)	încălcarea Codului de etică al procurorilor;
Art. 38 lit. g)	încălcarea obligației prevăzute la art.7 alin.(2) lit.a) din Legea nr.325/2013 privind evaluarea integrității instituționale.

Nota: Litera e) a fost abrogată. Abaterea privind încălcarea drepturilor fundamentale este reglementată în prezent de litera e¹), cu delimitare precisă a formei de vinovăție (intenție sau neglijența gravă).

1.5 Scopul Ghidului

Scopul Ghidului constă în:

- asigurarea unei interpretări unitare a normelor privind răspunderea disciplinară a procurorilor;
- stabilirea unor criterii metodologice de calificare juridică a faptelor, inclusiv prin analiza elementelor constitutive ale fiecărei abateri - latura obiectivă, latura subiectivă, forma de vinovăție și raportul de cauzalitate;
- delimitarea clară între abaterile disciplinare și simpla eroare profesională, dezacordul legitim de opinie juridică sau alte conduite care nu atrag răspunderea disciplinară
- consolidarea unei practici disciplinare coerente și previzibile, în acord cu principiul legalității în materie disciplinară
- întărirea standardelor de integritate și conduită profesională în cadrul Procuraturii;
- prevenirea utilizării abuzive sau arbitrare a mecanismului disciplinar, în detrimentul independenței procesuale a procurorilor.

1.6 Standarde și repere de drept relevante

În elaborarea Ghidului au fost avute în vedere principiile și standardele europene relevante privind conduita procurorilor, inclusiv cele care subliniază obligația acestora de a acționa cu integritate, imparțialitate și în deplină respectare a drepturilor omului:

- Recomandarea CM/Rec(2012)11 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind rolul procurorilor publici în afara sistemului de justiție penală;
- Avizele Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE);
- Standardele Asociației Internaționale a Procurorilor (IAP) privind responsabilitatea profesională;
- Rapoartele de monitorizare ale GRECO și ale Comisiei de la Veneția referitoare la sistemul de răspundere disciplinară procurorilor din Republica Moldova.

Prezentul Ghid este structurat în capitole distincte, corespunzătoare fiecărei abateri disciplinare reglementate de art. 38 din Legea nr. 3/2016. Ghidul reflectă stadiul legislației și al practicii disciplinare la data elaborării sale și va fi actualizat periodic pentru a ține seama de evoluțiile normative, jurisprudențiale și de bunele practici internaționale relevante.

1.7 Abrevieri

Abreviere	Semnificație
Legea nr. 3/2016	Legea cu privire la Procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016
Legea nr. 325/2013	Legea privind evaluarea integrității instituționale
Legea nr. 82/2017	Legea integrității
Codul de etică	Codul de etică al procurorilor, aprobat prin Hotărârea AGP nr. 4 din 27.05.2016
CSP	Consiliul Superior al Procurorilor
CDE	Colegiul de Disciplina si Etica
Inspecția procurorilor	Structura specializata în cadrul CSP cu atribuții de cercetare disciplinara
CtEDO / CEDO	Curtea / Convenția Europeană a Drepturilor Omului
CPP	Codul de procedură penală al Republicii Moldova
CCPE	Consiliul Consultativ al Procurorilor Europeni
CNA	Centrul Național Anticorupție
ANI	Autoritatea Națională de Integritate
Ghidul	Prezentul Ghid Metodic privind aplicarea uniformă a normelor referitoare la calificarea juridică a abaterilor disciplinare săvârșite de procurori
AGP	Adunarea Generală a Procurorilor

2	Art. 38 lit. b) <i>Nerespectarea, din motive imputabile procurorului și fără să existe o justificare rezonabilă, a dispozițiilor legale privitoare la termenele de îndeplinire a acțiunilor de procedură ori întârzierea în efectuarea acestora</i>
---	---

TEXT LEGAL

În conformitate cu dispozițiile art. 38 lit. b) din Legea nr.3/2016, constituie abatere disciplinară nerespectarea, din motive imputabile procurorului și fără să existe o justificare rezonabilă, a dispozițiilor legale privitoare la termenele de îndeplinire a acțiunilor de procedură ori întârzierea în efectuarea acestora.

Situația premisă

Abaterea disciplinară este o expresie a nerespectării de către procuror a principiului supremației legii înscris în pct. 6.1 din Codul de etică al procurorilor, precum și a obligației impuse de art. 3 alin. (7) din Legea nr. 3/2016.

Abaterea disciplinară, prin conținutul său, apare și ca un remediu pentru nerespectarea unui drept fundamental consacrat de art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale – dreptul la un proces echitabil, care presupune, printre altele, judecarea cauzei într-un termen rezonabil.

Latura obiectivă

Legiuitorul a prevăzut pentru această abatere disciplinară două variante: nerespectarea dispozițiilor legale privitoare la termenele de îndeplinire a acțiunilor de procedură și întârzierea în efectuarea acestora.

În prima ipoteză, nerespectarea termenelor de îndeplinire a acțiunilor de procedură atrage după sine sancțiunea prevăzută de art. 230 alin. (2) și (3) CPP, respectiv pierderea dreptului procesual, nulitatea actului sau încetarea măsurii procesuale.

Cea de-a doua ipoteză se referă la prelungirea duratei procedurilor dincolo de termenul rezonabil cerut de art. 20 din Codul de procedură penală.

În prima ipoteză, elementul material poate consta într-o acțiune (îndeplinirea unui act procedural peste termenul prevăzut de lege) sau o inacțiune (neefectuarea actului în termenul legal).

În cea de-a doua ipoteză, elementul material constă într-o inacțiune (lăsarea cauzei în nelucrare) care conduce la prelungirea duratei procedurilor dincolo de un termen rezonabil.

Elemente necesare în prima ipoteză (termenele procedurale):

- acțiunile de procedură nu au fost efectuate în termenul prevăzut de lege sau au fost efectuate peste acest termen;

- existența unor motive care sunt imputabile procurorului;
- lipsa unor elemente rezonabile care ar putea justifica conduita procurorului (e.g. – o justificare rezonabilă ar fi deteriorarea stării de sănătate a procurorului).
- Toate aceste elemente trebuie identificate în concret, fiind precis determinate și individualizate sub aspectul dispozițiilor legale încălcate, al împrejurărilor în care s-a produs această încălcare și al perioadei în care aceasta s-a manifestat.

Aprecierea caracterului rezonabil al unui termen de soluționare nu se face *in abstracto*, ci *in concreto*, prin raportare la criteriile prevăzute de art. 20 alin. (2) din Codul de procedura penală. Determinant este criteriul referitor la conduita procurorului care a condus la prelungirea nejustificată a duratei procedurilor.

Cauze obiective de exonerare

- complexitatea dosarului, care presupune un volum mare de acte procedurale (cauze cu număr mare de figuranți, victime multiple, număr mare de martori, comisii rogatorii, expertize tehnico-științifice etc.);
- conduita părților: imposibilitatea realizării procedurii de citare (parte aflată în străinătate), sustragerea de la urmărire penală, folosirea abuzivă a drepturilor procedurale;
- existența unor împrejurări care împiedică efectuarea unor acte procedurale (e.g. – pandemia de Covid-19);
- refuzul altor autorități de a da curs cererilor formulate de procuror sau tergiversarea soluționării acestora (e.g. – cererile privind ridicarea imunității unor persoane);
- restituirea cauzei sau trimiterea acesteia la un alt organ de urmărire penală (art. 292 CPP), conexarea și disjungerea cauzelor penale (art. 279¹ CPP);
- activitatea deficitară a organelor de urmărire penală (e.g. – lipsa personalului).

Neefectuarea în mod ritmic a actelor de urmărire penală, cu consecința lăsării dosarului în nelucrare pe intervale mari de timp, constituie o cauză de ordin subiectiv care atrage răspunderea disciplinară. Modul defectuos de gestionare a timpului de lucru, precum și prioritizarea activităților în funcție de importanță și urgență, pot constitui criterii de apreciere.

Schema elementelor constitutive

Latura obiectivă (ipoteza 1)	Nerespectarea termenelor legale - actul efectuat tardiv sau neefectuat. Sancțiune: nulitate, pierderea dreptului procesual, încetarea măsurii (art. 230 alin.(2)-(3) CPP).
Latura obiectivă (ipoteza 2)	Lăsarea cauzei în nelucrare - depășirea termenului rezonabil (art. 20 CPP). Elementul material: inacțiune conștientă.

Forme de vinovăție	Ipoteza 1: intenție directă/indirectă sau neglijența gravă. Ipoteza 2: exclusiv intenție directă/indirectă (pasivitatea este asumată conștient).
Urmarea produsă	Încălcarea dreptului părților la un proces echitabil și deteriorarea încrederii publice în activitatea Procuraturii.
Legătura causală	Rezultă ex re - nu este necesar să fie probată distinct.

Acte de dispoziție relevante

!	În realizarea examinării, <i>Inspekția procurorilor</i> va lua în considerare: (1) <i>ordonanțe ale procurorului ierarhic superior privind retragerea cauzei penale</i> ; (2) <i>încheieri ale judecătorului de instrucție privind accelerarea urmăririi penale</i> (art. 259 ¹ alin.(5) CPP); (3) <i>încheieri ale instanței privind accelerarea procedurii de judecare</i> (art. 331 ¹ alin.(5) CPP).
---	---

În Republica Moldova, abaterea disciplinară vizează dispozițiile art. 52 alin.(1) pct.7), 19-20, 259 și 274 alin.(3) CPP.

Jurisprudența CtEDO relevantă

- Complexitatea cauzei (*cauza Eckle vs Germania*, nr. 8130/78): un caz complex poate implica probleme cu privire la volumul mare de probe, numărul de acuzați, volumul de activitate al instanțelor. Cu toate acestea, complexitatea nu justifică automat toate întârzierile (*cauza Ferrantelli și Santangelo vs Italia*, nr. 19874/92).
- Conduita părților: persoanele fizice nu pot fi învinuite pentru exercitarea drepturilor sau căilor de atac disponibile (*cauza Gubkin vs Rusia*, nr. 36941/02). Suspectul nu se poate plânde de durată excesivă după ce s-a sustras procedurii, cu excepția cazului în care are motive temeinice (*cauza Veliyev vs Rusia*).
- Conduita autorităților: întârzierile imputabile statului trebuie luate în considerare (*cauza Buchholz vs Germania*, nr. 7759/77; *cauza Yagtzilar și alții vs Grecia*).

Standarde europene

- Convenția CEDO, art. 6 §1: Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil.
- Avizul CCPE nr. 9 (2014): Urmăririle penale ar trebui să fie conduse ferm, dar echitabil. Procurorii contribuie la activitatea instanțelor de a ajunge la soluții corecte și ar trebui să contribuie la funcționarea efectivă, promptă și eficientă a sistemului de justiție.
- Recomandarea nr. (2000) 19 a Comitetului Miniștrilor: Procurorul trebuie să vegheze ca sistemul de justiție penală să funcționeze cu celeritate.

Examen jurisprudențial național

J	Speța 1 Un procuror cu experiență de peste 20 de ani a condus urmărirea penală într-o cauză de omor în care învinuitul era minor. Procurorul a depus demersul privind aplicarea arestării preventive față de învinuitul minor cu doar 1 oră și 25 de minute înainte de expirarea termenului de reținere, deși legea impunea depunerea cu cel puțin 5 ore înainte de expirarea acestuia. Ca urmare, judecătorul de instrucție a respins demersul fără a convoca ședință, din motiv că a fost depus cu nerespectarea termenului, dispunând eliberarea învinuitului minor. CDE a constatat că procurorul a acționat cu neglijență gravă, încălcând dispozițiile imperative ale art. 308 alin. (3) din Codul de procedură penală și instrucțiunile interne aplicabile. Deși procurorul și-a recunoscut vina, invocând dificultăți obiective identificarea reprezentantului legal și a pedagogului, distanța față de instanță, inactivitatea acesteia în zilele de odihnă, Colegiul a apreciat că lipsa de previziune este inexplicabilă din perspectiva unui profesionist cu 24 de ani de experiență. CDE a încadrat fapta la art. 38 lit. a) din Legea nr. 3/2016 și a aplicat sancțiunea avertismentului. CSP, soluționând contestația adjunctului Procurorului General, a casat hotărârea CDE și a reîncadrat fapta la art. 38 lit. b) nerespectarea, din motive imputabile procurorului și fără justificare rezonabilă, a dispozițiilor legale privitoare la termenele de îndeplinire a acțiunilor de procedură, menținând sancțiunea avertismentului. CSP a subliniat că norma de la lit. b) reprezintă o dispoziție specială față de cea generală de la lit. a), aplicabilă în mod prioritar în cazul nerespectării termenelor procedurale.
J	Speța 2 O procuroare dintr-un oficiu teritorial a fost sancționată disciplinar în urma unui control ierarhic care a vizat activitatea sa pe parcursul a aproximativ un an și jumătate, identificând un pattern sistematic de abateri în gestionarea a peste 12 cauze penale, constând în: adoptarea de soluții de clasare neîntemeiate prin ignorarea probatoriului administrat și reținerea exclusivă a versiunii învinuiților; tergiversarea nejustificată a urmăririi penale prin păstrarea mai multor cauze în safeu timp de peste 8 luni fără nicio acțiune procesuală; neaducerea la cunoștință a ordonanțelor de învinuire, eși învinuiții se aflau la dispoziția organelor de drept; omisiunea conexării cauzelor cu același învinuit; nerespectarea termenelor de examinare a cererilor părților vătămate; nesemnarea unor acte procedurale și desfășurarea audierii fără asigurarea interpretului pentru învinuiții alogloți. Cel puțin două soluții de clasare au fost anulate de Procurorul General ca afectate de vicii fundamentale, cu reluarea urmăririi penale. CDE a aplicat inițial sancțiunea avertismentului pentru o parte din fapte, în temeiul art. 38 lit. a) din Legea nr. 3/2016. Contestând soluția ca insuficientă, Procurorul General și adjunctul acestuia au solicitat agravarea sancțiunii. CSP a admis contestațiile, a casat ambele hotărâri CDE și, constatând comiterea unui concurs de abateri disciplinare prevăzute de art. 38 lit. a) și lit. b), a aplicat prin absorbirea sancțiunii mai ușoare de cea mai gravă sancțiunea eliberării din funcția de procuror, cu unanimitate de voturi.
J	Speța 3 Un cetățean a depus la procuratură o cerere privind verificarea legalității acțiunilor funcționarilor unei primării, care nu transmisese contestățiile depuse de petent instanței judecătorești competente, contrar obligației legale. Cererea a fost repartizată spre examinare unui procuror, care timp de 134 de zile a efectuat doar 4 interpelări adresate

	primăriei, fără a adopta nicio soluție procesuală și fără a transmite sesizarea organului competent. Abia după expirarea sau în preajma expirării termenului de prescripție pentru tragerea la răspundere contravențională a funcționarilor vizați, cererea a fost redirecționată fără temei legal unei alte structuri a procuraturii, care a constatat că procesul contravențional nu mai poate fi pornit din cauza prescripției. CDE a constatat că procurorul a încălcat, din neglijență gravă, dispozițiile legale privitoare la termenele de examinare a cererilor și de îndeplinire a acțiunilor procedurale, stabilite de Codul de procedură penală, Codul contravențional și Codul administrativ, conduită care a permis contravenienților să evite răspunderea legală și a adus atingere încrederii publice în Procuratură. Apărarea procurorului, întemeiată pe invocarea termenului rezonabil din Codul administrativ, a fost înlăturată, reținându-se că legea prevedea termene concrete și imperative aplicabile speței. CDE a aplicat sancțiunea disciplinară a avertismentului, în temeiul art. 38 lit. b) din Legea nr. 3/2016, ținând cont de lipsa antecedentelor disciplinare și de stimulările acordate pe parcursul carierei.
J	Speța 4 Un procuror care reprezenta acuzarea de stat a depus cererea de apel împotriva unei sentințe de achitare cu o zi peste termenul legal de 15 zile prevăzut de art. 402 alin. (1) din Codul de procedură penală, invocând în apărare un program de lucru încărcat și, ulterior, neinclusiunea în calcul a unei zile libere legale. Curtea de Apel a respins apelul ca tardiv, menținând sentința de achitare. Consecințele au fost: eșecul statului în probarea vinovăției inculpatului într-o cauză privind dreptul la viață al victimei și imposibilitatea recuperării cheltuielilor judiciare de aproximativ 13.260 lei. CDE a constatat comiterea abaterii disciplinare prevăzute de art. 38 lit. b) din Legea nr. 3/2016 nerespectarea, din motive imputabile procurorului și fără justificare rezonabilă, a dispozițiilor legale privitoare la termenele de îndeplinire a acțiunilor de procedură și a aplicat sancțiunea mustrării, reținând că procurorul avusese anterior mai multe sancțiuni disciplinare stinse, dar apreciind că o sancțiune mai gravă nu ar fi proporțională cu natura faptei și forma vinovăției neglijența gravă. Procurorul a contestat hotărârea, invocând lipsa urmărilor prejudiciabile. CSP a respins contestația cu 5 voturi pentru și 4 împotriva, confirmând hotărârea CDE și subliniind că omiterea termenului de apel cu mai mult de o zi necesită o justificare convingătoare, pe care procurorul nu a oferit-o, că norma privind termenul de apel este imperativă și nu admite interpretări arbitrare, și că menținerea sentinței de achitare și nerecuperarea cheltuielilor judiciare reprezintă consecințe directe ale nedepunerii apelului în termen, independent de orice factori externi
J	Speța 5 Un procuror a primit spre executare o cerere de asistență juridică internațională în materie penală formulată de autoritățile judiciare ale unui stat străin, în cadrul unei cauze privind traficul de persoane categorie de cereri care, potrivit reglementărilor interne ale Procuraturii, se examinează cu prioritate și în regim de urgență. Cererea viza efectuarea unor acțiuni procesuale de complexitate redusă: audierea unei persoane, obținerea datelor personale și a informațiilor privind transferurile bancare de la o instituție financiară teritorială. Termenul de executare stabilit de structura specializată a Procuraturii Generale era de aproximativ 24 de zile de la repartizare. Procurorul a lăsat cererea în nelucrare timp

de 1 an și 24 de zile, fără a efectua măsurile procesuale principale solicitate și fără a informa Procuratura Generală nici despre mersul executării, nici despre eventuale impedimente. Cererea a fost retrasă de conducerea procuraturii și transmisă unui alt procuror, care a executat-o parțial într-un termen scurt, confirmând astfel lipsa oricăror impedimente obiective.

CDE a constatat comiterea abaterii disciplinare prevăzute de art. 38 lit. b) din Legea nr. 3/2016 întârzierea nejustificată în efectuarea acțiunilor de procedură cu forma de vinovăție a intenției indirecte, și a aplicat sancțiunea mustrării. Procurorul a contestat, invocând volumul mare de lucru și lipsa probării vinovăției și a legăturii de cauzalitate. CSP a respins contestația în unanimitate 8 voturi contra 0 reținând că invocarea volumului de lucru, în absența unor impedimente obiective dovedite, nu constituie justificare rezonabilă, că legătura de cauzalitate rezultă din însăși natura obligațiilor neexecutate fără a fi necesară probarea unui prejudiciu material concret, și că fapta reprezintă o abatere de la standardele profesionale fundamentale cu impact asupra obligațiilor internaționale asumate de stat.

BIBLIOGRAFIE / JURISPRUDENȚA RELEVANTĂ

- ▶ [Hotărârea CSP nr. 1-395/2025 din 13.11.2025](#)
- ▶ [Hotărârea CSP nr. 1-37/2026 din 28.01.2026](#)
- ▶ [Hotărârea CDE nr. 3-118/2025 din 06.11.2025](#)
- ▶ [Hotărârea CSP nr. 1-86/2026 din 19.03.2026](#)
- ▶ [Hotărârea CSP nr. 1-94/2026 din 31.03.2026](#)

3

Art. 38 lit. c)

Imixtiunea ilegală în activitatea unui alt procuror sau intervențiile de orice natură pe lângă autorități, instituții sau funcționari, fie pentru soluționarea unor cereri, pretinderea sau acceptarea rezolvării intereselor personale sau ale altor persoane, fie în scopul obținerii de foloase necuvenite.

TEXT LEGAL

În conformitate cu dispozițiile art. 38 lit. c) din Legea nr.3/2016, constituie abatere disciplinară imixtiunea ilegală în activitatea unui alt procuror sau intervențiile de orice natură pe lângă autorități, instituții sau funcționari, fie pentru soluționarea unor cereri, pretinderea sau acceptarea rezolvării intereselor personale sau ale altor persoane, fie în scopul obținerii de foloase necuvenite.

Situația premisă

Abaterea disciplinară, în cele două variante normative alternative, pune în discuție două dintre valorile fundamentale ale profesiei: independența și integritatea.

Art. 3 alin. (4) din Legea 3/2016 consacră principiul independenței procesuale, care îi oferă procurorului posibilitatea de a lua în mod independent și unipersonal decizii în cauzele pe care le gestionează, în limitele prevăzute de lege.

Codul de etică al procurorilor, în pct. 6.2.5, statuează că procurorul nu trebuie să folosească prerogativele funcției pentru a influența deciziile altor instituții sau persoane care activează atât în domeniul public, cât și în cel privat.

TEZA I - Imixtiunea ilegală în activitatea unui alt procuror

Elementul material constă într-o acțiune care aduce atingere independenței procesuale a unui alt procuror. Acțiunea poate consta într-o presiune de orice natură (rugămintă, amenințare, șantaj).

Norma legală nu condiționează existența laturii obiective a abaterii de producerea rezultatului urmărit sau de exercitarea ori perceperea efectivă a presiunii psihice exercitate de procurorul care a adresat solicitarea.

Nu reprezintă o formă de imixtiune indicațiile procurorului ierarhic superior formulate în scris, în conformitate cu art. 51 alin.(3), art. 53¹ alin.(2) lit.j) din CPP și art. 13 alin.(3) din Legea 3/2016.

În situația în care intervenția vine din partea unui procuror ierarhic superior, în afara cadrului legal, presiunea psihică derivă din raportul de autoritate care există între cei doi, fără a fi necesară o amenințare explicită.

Nu reprezintă imixtiune indicațiile procurorului ierarhic superior formulate în scris, în conformitate cu art. 51 alin.(3), art. 53¹ alin.(2) lit.j) CPP și art. 13 alin.(3) din Legea 3/2016.

Vinovăția poate lua forma intenției directe (procurorul a prevăzut rezultatul faptei sale și l-a urmărit) sau, după caz, indirecte (procurorul a prevăzut rezultatul faptei sale și, deși nu l-a urmărit, a acceptat posibilitatea producerii lui).

Abaterea disciplinară, în această variantă normativă, este o abatere de pericol și nu de rezultat – nu este necesar ca imixtiunea să-și fi atins scopul. Consecința constă în afectarea independenței procesuale a procurorului față de care s-a exercitat intervenția. Legătura de cauzalitate rezultă ex re.

Element material	Acțiune care aduce atingere independenței procesuale a altui procuror: presiune (rugămintă, amenințare, șantaj). Forma: presiune psihică directă sau prin autoritate ierarhică în afara cadrului legal.
Latura subiectivă	Exclusiv intenție directă sau indirectă. Neglijența gravă este exclusă.
Natura abaterii	Abatere de pericol, u de rezultat. Simpla intervenție este suficientă. Legătura de cauzalitate rezultă ex re.

TEZA II - Intervențiile pe lângă autorități, instituții sau funcționari

Constă în folosirea funcției pentru: soluționarea unor cereri; pretinderea sau acceptarea rezolvării intereselor personale sau ale altor persoane; obținerea de foloase necuvenite.

Elementul material constă fie într-o acțiune (cerere, pretindere, acceptare expresă) fie într-o inacțiune (acceptare tacită) prin care procurorul intervine pe lângă autorități, instituții sau funcționari.

Nu este relevant dacă intervenția a avut la bază o presiune care ar putea conduce la o constrângere psihică sau a fost o simplă rugămintă – simpla folosire a autorității funcției pentru obținerea unui tratament favorabil este suficientă.

Elemente necesare pentru teza II:

- existența unei intervenții sau a unei acceptări, delimitate în concret prin circumstanțele în care s-au produs, data și instituția, autoritatea sau funcționarul față de care s-a exercitat influența;
- faptul că, prin această intervenție sau acceptare, procurorul a urmărit: soluționarea unor cereri concrete; rezolvarea unor interese personale/ale altor persoane; obținerea de foloase necuvenite;

- faptul că procurorul s-a folosit de autoritatea funcției pentru obținerea unui tratament favorabil.

Element material	Folosirea funcției pentru: soluționarea unor cereri; pretinderea/acceptarea rezolvării intereselor personale/ale altora; obținerea de foloase necuvenite.
Modalități	Acțiune (cerere, pretindere, acceptare expresă sau inacțiune (acceptare tacită). Simpla folosire a autorității funcției este suficientă indiferent dacă s-a exercitat presiune sau simpla rugămintă.
Latura subiectivă	Exclusiv intenție directă sau indirectă. Neglijența gravă este exclusă.
Natura abaterii	Abatere de pericol, nu de rezultat. Legătura de cauzalitate rezulta ex re.

Examen jurisprudențial național

J	CDE - Speța 1
	Într-o altă speță, Colegiul de disciplină și etică a examinat acțiunea disciplinară formulată de Inspecția procurorilor împotriva unui procuror din Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, căruia i s-a imputat săvârșirea abaterilor disciplinare prevăzute de art. 38 lit. a), c), e) și f) din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură. Inspecția procurorilor a susținut că procurorul a transmis o scrisoare adresată mai multor instituții de stat, inclusiv Judecătoriei Chișinău, prin care ar fi intervenit nejustificat în examinarea demersurilor privind prelungirea arestului preventiv al inculpaților X și Y, deși nu făcea parte din grupul procurorilor desemnați să susțină acuzarea în cauză. S-a apreciat că această adresare a constituit o imixtiune în înfăptuirea justiției, determinând completul de judecată să formuleze declarații de abținere. Colegiul a constatat însă că nu au fost demonstrate criterii obiective pentru calificarea acțiunilor procurorului drept imixtiune în justiție și nici existența unei legături între conduita acestuia și o perturbare gravă a activității instanței. Deși completul de judecată s-a abținut ulterior, acesta a soluționat mai întâi demersurile privind măsura preventivă, iar atât acestea, cât și cererile de abținere au fost examinate cu celeritate, fără întreruperea procesului penal.

Standarde europene

- Avizul CCPE nr. 16 (2021): Conceptul de independență al procurorilor cuprinde independența lor față de influențele politice și independența lor internă față de superiorii ierarhici.
- Avizul CCPE nr. 13 (2018): pct. III – Independența procurorilor.

- Avizul CCPE nr. 9 (2014): Procurorii sunt conștienți de pericolele corupției și nici nu solicită, nici nu acceptă favoruri sau alte beneficii neadecvate care le-ar putea afecta funcțiile.

BIBLIOGRAFIE / JURISPRUDENȚA RELEVANTĂ

- ▶ [Hotărârea CSP nr. 1-39/2026 din 28.01.2026](#)
- ▶ [Hotărârea CSP nr. 1-281/2025 din 13.08.2025](#)

4

Art. 38 lit. d)

Împiedicarea intenționată, prin orice mijloace, a activității Inspecției procurorilor.

TEXT LEGAL

În conformitate cu dispozițiile art. 38 lit. d) din Legea nr.3/2016, constituie abatere disciplinară împiedicarea intenționată, prin orice mijloace, a activității Inspecției procurorilor.

Situația premisă

Abaterea disciplinară pune în discuție buna desfășurare a activității de control/verificare realizată de Inspecția procurorilor. Controlul efectuat de Inspecția Procurorilor oferă expertiza în domeniu și contribuie la îmbunătățirea performanței organizaționale (unități de procuratură) și individuale (procurori și personal auxiliar).

Abaterea disciplinară poate exista în contextul uneia dintre verificările prevăzute în art. 89¹ alin.(9) din Legea nr.3/2016 și pct. 12-15 lit.a) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Inspecției procurorilor.

Schema elementelor constitutive

Latura obiectivă (acțiune)	Refuz explicit de a permite inspectorilor accesul în incinta procuraturii; refuz de acces la acte și documente; prezentarea de informații trunchiate sau false.
Latura obiectivă (inacțiune)	Lipsa de răspuns la solicitările formulate de inspectorii (refuz tacit prin nesoluționarea solicitărilor).
Elemente necesare	Forma concretă a împiedicării (loc, timp, circumstanțe); modalitatea de manifestare (refuz explicit, refuz tacit, împiedicare fizică); activitatea de inspecție concret vizată.
Latura subiectivă	Exclusiv intenție. Noțiunea de împiedicare sugerează o acțiune conștientă și intenționată din partea subiectului activ.
Urmarea produsă	Afectarea bunei funcționări a activității de inspecție. Legătura de cauzalitate trebuie dovedită (nu rezultă ex re).

Examen jurisprudențial național

J	Hotărârea CSJ - menținerea sancțiunii (art. 38 lit. d)) Organele de autoadministrare au reținut în sarcina unui procuror fapta de împiedicare a activității Inspecției, prin: neprezentarea cu rea-voință a materialelor solicitate; invocarea de pretexte; îngrădirea accesului reprezentanților Inspecției în biroul de serviciu; manifestarea unui comportament nepoliticos și agresiv, necorespunzător funcției de demnitate publică. Hotărârea a fost menținută de CSJ.
J	CDE – Speța 1 La caz, procurorului i s-a reținut, abaterea disciplinară prevăzută de art. 38 lit. d) din Legea nr. 3/2016, întrucât, pe parcursul verificării disciplinare efectuate de Inspecția procurorilor, a întreprins acțiuni menite să compromită și să altereze materialul probator pus la dispoziția organului de control. Colegiul a constatat că modificarea și prezentarea unor înregistrări video din care lipseau secvențe relevante, în scopul ascunderii unor împrejurări și al inducerii în eroare a Inspecției procurorilor, reprezintă o împiedicare intenționată a activității acesteia, întrunind elementele abaterii disciplinare prevăzute de art. 38 lit. d) din Legea nr. 3/2016. Pentru gravitatea faptelor și concursul de abateri disciplinare, procurorului i-a fost aplicată sancțiunea eliberării din funcția de procuror.

BIBLIOGRAFIE / JURISPRUDENȚA RELEVANTĂ

- ▶ [CSP - jurisprudența privind art. 38 lit. d\)](#)
- ▶ [Hot. CDE nr. 3-63/26 din 20.05.2026](#)

5	Art. 38 lit. e¹) <i>Săvârșirea, în cadrul exercitării atribuțiilor de serviciu, a unor acțiuni sau inacțiuni prin care, cu intenție ori din neglijență gravă, au fost încălcate drepturile și libertățile fundamentale ale unor persoane fizice sau juridice, garantate de Constituția Republicii Moldova și de tratatele internaționale cu privire la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte.</i>
---	---

TEXT LEGAL

În conformitate cu dispozițiile art. 38 lit. e¹) din Legea nr.3/2016, constituie abatere disciplinară săvârșirea, în cadrul exercitării atribuțiilor de serviciu, a unor acțiuni sau inacțiuni prin care, cu intenție ori din neglijență gravă, au fost încălcate drepturile și libertățile fundamentale ale unor persoane fizice sau juridice, garantate de Constituția Republicii Moldova și de tratatele internaționale cu privire la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte.

Situația premisă - Regula de identificare concretă

!	<i>În cazul antrenării răspunderii disciplinare, ca și în cazul răspunderii penale, nu sunt permise analogii, prezumții sau interpretări cu caracter de generalitate (e.g. nu se poate reține, la modul general, că procurorul nu respectă prevederile constituționale — este necesar să se stabilească în concret care prevedere nu a fost respectată și momentul în care nu a respectat-o).</i>
---	--

Raportul cu independența procesuală

Independența procesuală a procurorului presupune ca acesta să-și exercite funcția independent, pe baza aprecierii proprii a faptelor și interpretării conștiincioase a legii, fără alte influențe.

Pot fi atrase pe tărâmul răspunderii disciplinare: (1) încălcarea grosieră a normelor legale - denaturarea evidentă a dispoziției din punct de vedere lingvistic; (2) denaturarea probelor; (3) faptele din domeniul exterior raționamentului logico-juridic care vizează înfrângerea normelor de desfășurare a urmăririi penale; (4) necunoașterea existenței normei (ignoranța).

Latura obiectivă

Elemente necesare de constatat în concret:

- în exercitarea căror atribuții de serviciu a avut loc acțiunea sau inacțiunea procurorului;

- care au fost acțiunile sau inacțiunile care au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale;
- în ce au constat acțiunile sau inacțiunile procurorului (nerespectarea dispozițiilor legale, neaplicarea acestora, abuzul în funcție);
- care au fost drepturile și libertățile fundamentale încălcate.

Sub forma acțiunii: emiterea unei soluții nemotivate, acțiuni de tortură, tratament inuman sau degradant, falsificarea probelor, arogarea competențelor altor specialiști.

Sub forma inacțiunii: neaudierea unei părți sau a unui martor, nerespectarea dreptului la interpret, neasigurarea efectivă a dreptului la apărare.

Latura obiectivă a abaterii disciplinare presupune, pe lângă acțiunea sau inacțiunea ilicită, și existența unor elemente circumstanțiale, inclusiv timpul săvârșirii faptei. Sub acest aspect, abaterea trebuie să fie comisă în cadrul exercitării atribuțiilor de serviciu, noțiune care desemnează activitățile realizate în limitele competențelor funcționale ale procurorului. Această sintagmă nu se confundă cu noțiunea mai largă de îndeplinire a obligațiilor de serviciu, care include atât exercitarea atribuțiilor specifice funcției, cât și respectarea obligațiilor profesionale și de conduită ce decurg din statutul procurorului.

Urmarea prejudiciabilă. Existența unei urmări prejudiciabile poate rezulta fie din însăși natura încălcării, atunci când efectele negative sunt evidente, fie din producerea unor consecințe juridice concrete. În această din urmă ipoteză, un reper relevant îl constituie art. 2007 alin. (1) lit. c) din Codul civil, care reglementează răspunderea statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii ori ale instanțelor de judecată. Astfel, încălcarea poate fi considerată prejudiciabilă atunci când conduce la constatarea de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului a încălcării drepturilor sau libertăților fundamentale și la obligarea statului la plata unor despăgubiri ori atunci când, în urma unei asemenea condamnări, o instanță națională dispune achitarea unor sume din contul statului. Aceste consecințe reflectă existența unui prejudiciu cauzat prin activitatea procurorului și constituie un indicator obiectiv al gravității încălcării disciplinare.

Schema elementelor constitutive

Latura obiectivă (acțiune)	Emiterea unei soluții nemotivate; acțiuni de tortură sau tratament inuman; falsificarea probelor; arogarea competențelor altor specialiști.
Latura obiectivă (inacțiune)	N audiarea unei părți sau martor; nerespectarea dreptului la interpret; neasigurarea efectivă a dreptului la apărare.

Semnul temporal	Răspunderea se aplică doar pentru fapte săvârșite în cadrul exercitării atribuțiilor de serviciu - nu se confunda cu noțiunea mai largă în cadrul îndeplinirii obligațiilor de serviciu.
Intenție directă	Procurorul conștientizează caracterul prejudiciabil al faptei, prevede urmarea și o urmărește.
Intenție indirectă	Procurorul conștientizează, prevede urmarea și admite survenirea ei.
Neglijența grava - sine încredere	(culpa cu previziune) Procurorul prevede urmarea, dar considera neîntemeiat ca nu se va produce.
Neglijența grava - neglijența simplă	(culpa simplă) Procurorul nu prevede urmarea, deși putea și trebuia să o prevadă. Lipsa de previziune trebuie să fie inexplicabilă din punctul de vedere al unui profesionist în drept.

Regula privind hotărârile CtEDO și hotărârile naționale

!	<i>Tragerea la răspundere disciplinară în baza unei hotărâri CtEDO de condamnare necesită dovedirea formei de vinovăție cu care a acționat procurorul. Altfel, sancțiunea disciplinară ar putea constitui o ingerință inadmisibilă în realizarea principiilor independenței și imparțialității. Aceleași raționamente se aplică hotărârilor irevocabile ale instanțelor naționale (Legea nr. 1545/1998, Legea nr. 87/2011).</i>
---	---

Examen jurisprudențial național

J	Speța 1 Unui procuror șef de procuratură teritorială i s-a solicitat verbal, de către un procuror ierarhic superior, să prezinte urgent un material înregistrat în registrul de evidență al unui inspectorat de poliție. Procurorul a preluat materialul de la organul de poliție și l-a transmis personal procurorului ierarhic superior, fără a înregistra în cancelaria procuraturii nici intrarea, nici ieșirea materialului și fără a întocmi scrisoare de însoțire, contrar cerințelor instrucțiunii privind ținerea lucrărilor de secretariat și arhivă. Ulterior, materialul a fost pierdut, fapt ce a lezat dreptul persoanei vătămate de a beneficia de o investigație eficientă și de a-și revendica în cadrul unui proces penal prejudiciul suferit.
J	Speța 2 Un cetățean a sesizat organele disciplinare solicitând tragerea la răspundere a unui procuror pentru modul în care acesta a soluționat o cauză penală în care petentul figura în calitate de reclamant. Procurorul dispusese clasarea cauzei penale pentru lipsa elementelor infracțiunii, soluție menținută atât de procurorul ierarhic superior, cât și de instanțele judecătorești prin decizii irevocabile. Sesizarea a fost depusă la mai mult de 3 ani de la data ultimei intervenții procesuale a procurorului în cauză.

Inspecția procurorilor a respins sesizarea ca vădit neîntemeiată, constatând că pretinsa abatere disciplinară, consumată la data ultimului act procesual al procurorului, s-a prescris, termenul de tragere la răspundere disciplinară în activitatea procesuală fiind de 3 ani de la data comiterii abaterii, conform art. 40 alin. (2) din Legea nr. 3/2016. S-a reținut totodată că sesizarea nu viza fapte de natură a angaja răspunderea disciplinară, ci reprezenta un simplu dezacord cu soluția de clasare, care era investită cu autoritatea lucrului judecat.

Speța 3

Un procuror care conducea urmărirea penală a pus sub învinuire în contumacie o persoană și a dispus căutarea acesteia. La reținerea persoanei, procurorul nu i-a adus la cunoștință învinuirea și nu a audiat-o în aceeași zi, contrar art. 282 alin. (1) și (4) din Codul de procedură penală, acțiunile procesuale fiind efectuate abia a doua zi. După identificarea autorului real al infracțiunii, procurorul a depășit termenul legal de 15 zile prevăzut de art. 290 alin. (1) din Codul de procedură penală pentru dispunerea scoaterii de sub urmărire penală. În plus, deși a emis ordonanța de revocare a măsurii preventive obligarea de a nu părăsi țara, nu a asigurat transmiterea acesteia în timp util organelor de frontieră, fapt ce a dus la refuzarea ieșirii din țară a persoanei ulterior revocării, cauzându-i prejudicii materiale și morale.

CDE a dispus inițial încetarea procedurii, apreciind că circumstanțele obiective zi de sărbătoare legală, lipsă din localitate, deficiențe interinstituționale exclud răspunderea disciplinară. Consiliul a casat această hotărâre, constatând că procurorul a acționat cu neglijență gravă într-o succesiune de omisiuni care au încălcat dreptul la libertate și dreptul la liberă circulație, garantate de Constituție și de Convenția Europeană a Drepturilor Omului, și a aplicat sancțiunea disciplinară a mustrării, în temeiul art. 38 lit. e¹) din Legea nr. 3/2016.

Jurisprudența recentă CtEDO

Hotărârea CtEDO din 15.04.2025 în cauza Bădescu și alții c. României: Curtea a stabilit că independența judecătorilor/procurorilor nu este absolută și merge mână în mână cu principiul răspunderii judiciare. Magistrații specializați în drept penal cu vechime în magistratură sunt ținuti la un standard mai înalt de cunoaștere a standardelor procedurale.

BIBLIOGRAFIE / JURISPRUDENȚA RELEVANTĂ

- ▶ [Hotărârea CDE nr. 3-80/2022 din 22.07.2022](#)
- ▶ [Hotărârea CDE nr. 3-126/2022 din 13.10.2022](#)
- ▶ [Hotărârea CSP nr. 1-85/2026 din 19.03.2026](#)

6

Art. 38 lit. f)

Atitudinea nedemnă, manifestări sau mod de viață care aduc atingere onoarei, integrității, probității profesionale sau prestigiului Procuraturii.

TEXT LEGAL

În conformitate cu prevederile art. 38 lit. f) din Legea nr.3/2016, constituie abatere disciplinară atitudinea nedemnă, manifestări sau mod de viață care aduc atingere onoarei, integrității, probității profesionale sau prestigiului Procuraturii.

Situația premisă - Obligația de rezervă

Prin conținutul acestei abateri disciplinare este sancționată încălcarea de către procuror a obligației de rezervă ce-i incumbă, care exprimă o sinteză practică a principiilor generale ale deontologiei profesiei (independență, imparțialitate, integritate, corectitudine). Obligația de rezervă impune procurorului moderație și reținere atât în activitatea profesională, cât și în viața personală.

Prin atitudine nedemnă a unui procuror se înțelege orice manifestare contrară cerințelor de conduită impuse de legile, hotărârile și regulamentele care reglementează activitatea procurorilor. Exemple: exprimarea unor păreri ofensatoare cu privire la pregătirea profesională a unor colegi; folosirea unui ton ridicat, ostil, autoritar în adresa unor participanți la proces sau a altor persoane; utilizarea unui limbaj inadecvat.

Prin atitudini nedemne, în sens larg, se înțelege orice manifestare a unui procuror contrară standardelor de conduită impuse de legile și regulamentele care reglementează activitatea acestuia sau standardelor de deontologie profesională recunoscute în plan internațional.

Noțiuni-cheie

Noțiune	Conținut
Atitudine nedemnă	Orice manifestare contrară cerințelor de conduită impuse de legi, hotărâri și regulamente. Exemple: ton ridicat/ostil/autoritar, limbaj inadecvat, comportament agresiv.
Onoare profesională	Obligația de a nu pune în pericol, prin conduita profesională și morală imaginea publică a procurorului (Declarația de la Londra, 2010).
Probitate profesională	Procurorul să se abțină de la orice comportament lipsit de tact și bună-cuviință, nu doar de cel care este contrar legii.
Demnitatea funcției	Conduita proprie a procurorului care presupune respectarea valorilor ce compun prestigiul funcției.

Integritate	Conduita ireproșabilă în ochii unui observator rezonabil, care reafirmă încrederea în corpul judiciar.
Prestigiul Procuraturii	Aprecieri publică pozitivă a Procuraturii în ansamblul sau- rezultat al aprecierilor individuale ale procurorilor.

Jurisprudența CDE - definiții

J	CDE - Hotărârea nr. 3-130/2022 din 04.11.2022 Colegiul de disciplină și etică, prin Hotărârea nr. 3-130/2022 din 04 noiembrie 2022 a stabilit: Sintagma probitatea profesională, impune procurorul să se abțină de la orice comportament lipsit de tact și delicatețe, și nu doar de la cel care este contrar legii. și procurorul este obligat să se abțină de la orice acte sau fapte de natură ce compromit demnitatea sa în exercitarea funcției și în societate.
----------	--

Latura obiectivă

Condiții cumulative:

- să existe o acțiune/manifestare/conduită prin care se încalcă regulile de conviețuire socială bazate pe decență, bună-cuviință, moralitate, unanim acceptate de societate, precum și regulile deontologice ale profesiei;
- acestea să fie săvârșite în exercitarea sau în afara exercitării atribuțiilor de serviciu, astfel încât legătura de cauzalitate să fie neîndoieșnică;
- gravitatea manifestărilor să fie de o natură care conduce la discreditația imaginii Procuraturii sau a prestigiului funcției de procuror.
- Referitor la sintagma mod de viață: este necesar să se stabilească caracterul de repetabilitate a unor acțiuni care definesc comportamentul pe o durată mai îndelungată.

Exemple orientative (lista neexhaustivă)

- conduită agresivă (limbaj, violențe fizice) a procurorului de natură a contraria sau indigna opinia publică;
- frecventarea unor locuri cunoscute ca având o reputație îndoieșnică;
- legături cu persoane care au o proastă reputație (infractori notorii, interlopi etc.);
- implicarea în controverse publice; denigrarea unor persoane;
- desfășurarea unor activități care pot crea îndoieli cu privire la seriozitatea, independența, imparțialitatea sau integritatea procurorului;
- consum exagerat de alcool și/sau consumul de substanțe narcotice, psihotrope sau alte substanțe interzise;
- șantajarea unor persoane, acționarea în calitate de recuperator;

- manifestări publice sau exprimarea unor opinii pe rețelele de socializare cu conotații discriminatorii de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, cultură, sex, orientare sexuală, opinie;
- apariția procurorului în clipuri publicitare sau electorale;
- apariția în reviste pentru adulți etc.

Prezența în mediul on-line

Prezența procurorului în mediul on-line, în special pe platformele de socializare, sau în mass-media, poate ridica probleme referitoare la încălcarea obligației de rezervă, precum și la depășirea limitelor libertății de exprimare.

Această abatere poate pune în discuție justul echilibru între dreptul procurorului la viața privată și de familie (art. 8 CEDO, art. 28 Constituție), pe de o parte, și interesul asigurării imparțialității, independenței și demnității funcției, pe de altă parte.

La moment, în Republica Moldova nu există reguli sau instrucțiuni deontologice privind utilizarea de către procurori a rețelelor sociale on-line.

Intră în sfera manifestărilor care aduc atingere onoarei sau prestigiului justiției exprimarea de către magistrat a acelor opinii care unui observator rezonabil (non-magistrat) i-ar putea părea incompatibile cu exercitarea imparțială a funcției.

Latura subiectivă

Forma de vinovăție ce caracterizează această abatere disciplinară este cea a intenției, directe sau indirecte. Neglijența gravă nu poate reprezenta o formă de vinovăție întrucât procurorul, odată cu intrarea în profesie, cunoaște și acceptă restricțiile și obligațiile impuse de statutul profesional.

Examen jurisprudențial național

Speța - Hărțuire sexuală (Inspekția procurorilor)

J

Un procuror a hărțuit sexual o studentă repartizată ca stagiară. Inspekția a constatat atitudinea nedemnă prin comportament verbal (întrebări cu subtext sexual, referiri la corpul stagiarei) și comportament fizic (atingerea firului de păr de pe maioul stagiarei, apropierea fizică nesolicitată). Inspekția a apreciat corespunzător conduita.

Raportul cu art. 38 lit. f¹) și lit. a) - Specialia generalibus derogant

!

Art. 38 lit. f) constituie o normă specială în raport cu art. 38 lit. a), raportat la art. 6 alin. (3) lit. d) teza a doua din Legea nr. 3/2016. Astfel, atunci când conduita procurorului constă în atitudini nedemne, manifestări sau un mod de viață care aduc atingere onoarei, integrității, probității profesionale ori prestigiului Procuraturii, fapta se încadrează în

dispozițiile art. 38 lit. f), fără a fi necesară reținerea concomitentă a abaterii generale prevăzute la art. 38 lit. a), în virtutea principiului lex specialis derogat legi generali.

Standarde europene

- Principiile de la Bangalore: judecătorul/procurorul se va strădui să adopte o conduită, atât în instanță, cât și în afara acesteia, care să câștige și să mențină încrederea publicului.
- Avizul nr.13(2018) CCPE: etica este definită ca un set de linii directoare care conține norme de conduită, pe care procurorul le interiorizează și le aplică în vederea asigurării bunei administrări a justiției.
- Declarația de la Bordeaux (2009): Principalii actori în administrarea justiției trebuie să manifeste permanent onoarea și demnitatea profesiei și să se comporte în toate situațiile într-un mod demn de funcția pe care o exercită.
- Cauza Baka vs Ungaria (CtEDO, 23.06.2016): Este firesc ca judecătorii să fie supuși unor limitări mai stricte ale libertății lor de exprimare decât persoanele particulare. Aceasta nu înseamnă că există o interdicție generală a judecătorilor de a se pronunța în chestiuni de interes public.

BIBLIOGRAFIE / JURISPRUDENȚA RELEVANTĂ

- ▶ [Codul de etică al procurorilor \(Hotărârea AGP nr. 4 din 27.05.2016\)](#)
- ▶ [Hotărârea CSP nr. 1-413/2025 din 04.12.2025](#)
- ▶ [Hotărârea CSP nr. 1-96/2026 din 02.04.2026](#)
- ▶ [Hotărârea CSP nr. 1-439/2025 din 23.12.2025](#)
- ▶ [Hotărârea CSP nr. 1-359/2025 din 09.10.2025](#)
- ▶ [Hotărârea CDE nr. 3-13/2023 din 20.01.2023](#)

TEXT LEGAL

Încălcarea Codului de etică al procurorilor (aprobat prin Hotărârea AGP nr. 4 din 27.05.2016).

Situația premisă

OSCE/ODIHR, în Recomandările privind independența sistemului judiciar și răspunderea magistraților (Recomandările de la Varșovia, 2023): o greșeală profesională sau o eroare de judecată nu ar trebui să fie confundată cu o abatere disciplinară.

Criteriul de delimitare este acela al gravității faptei comise. Pentru a constitui abatere disciplinară, comportamentul necorespunzător trebuie să fie grav și flagrant, într-un mod ce nu poate fi interpretat doar ca o nerespectare a standardelor profesionale înscrise în codul de etică.

Distincția între răspunderea deontologică și cea disciplinară se poate face doar la nivelul consecințelor produse, luându-se în considerare și circumstanțele în care a fost comisă încălcarea standardului de conduită.

Abaterea disciplinară incriminată la art. 38 lit. f¹) nu poate exista, de principiu, în mod individual.

Ori de câte ori o faptă este incriminată de o altă literă a art. 38, în mod expres, ca abatere disciplinară, va fi reținută norma specială (*specialia generalibus derogant*). Doar în celelalte situații, încadrarea juridică va fi cea prevăzută de art. 38 lit. f¹).

Principiul 6.2 - Independența (interdicția activității politice)

Standardul art. 6.2.6 din Codul de etică impune: să nu facă parte din partide, mișcări sau formațiuni social-politice ori să desfășoare activități cu caracter politic sau, care nefiind politice, cheamă la schimbarea orânduirii politice existente; să nu-și exprime sau manifeste convingerile politice în exercitarea atribuțiilor de serviciu.

Latura obiectivă în 3 variante: (1) înscrierea într-un partid/mișcare/formațiune social-politică; (2) desfășurarea de activități cu caracter politic; (3) exprimarea/manifestarea convingerilor politice în exercitarea atribuțiilor.

Exprimarea convingerilor politice constă în comunicarea verbală a gândurilor, ideilor, opiniilor politice. Manifestarea poate consta în gesturi sau acțiuni care, prin natura lor, sunt asociate cu o orientare politică (afișarea de insigne de partid, participarea la mitinguri etc.).

!

Latura obiectivă în 3 variante normative: (1) înscrierea într-un partid/mișcare/formație social-politică; (2) desfășurarea de activități cu caracter politic; (3) exprimarea/manifestarea convingerilor politice în exercitarea atribuțiilor de serviciu.

Practica disciplinară a instanțelor din Republica Moldova reflectă aplicarea art. 6.2.6 în cazuri de participare la activități politice în exercitarea funcției de procuror.

Principiul 6.3 - Integritate

- 6.3.4 – Interzicerea oferirii de consultații juridice: Noțiunea de consultații juridice este complexă, implicând precizarea temeiurilor juridice, a conținutului acțiunii sau căii de atac, a apărărilor care pot fi invocate. Simplul fapt că procurorul îndrumă o persoană să-și angajeze un avocat nu constituie consultație juridică.
- 6.3.5 – Interzicerea promisiunilor privind deciziile pe care urmează să le ia: trebuie stabilit dacă promisiunile se referă la măsuri sau soluții concrete din dosarele aflate pe rolul procurorului.

J

CDE - Speța consultație juridică

Într-o cauză CDE, autorii sesizării afirmă că procurorul (vecin de bloc) le oferă consultații juridice. S-a stabilit că: (1) acordarea de consultații soțului propriu nu poate fi calificată ca abatere disciplinară; (2) nu s-au confirmat nici alegațiile privind utilizarea automobilului de serviciu în interes personal.

Principiul 6.4 - Imparțialitatea

Imparțialitatea subiectivă: forul interior al procurorului, se prezumă până la proba contrarie.

Imparțialitatea obiectivă: aparența de imparțialitate nu este suficient să se facă dreptate, ci trebuie să se și vadă cum se face dreptate (CtEDO). Prezintă interes art. 6.4.2: Să rămână liber de orice relații, subiectivism sau părtinire, care afectează, sau pot fi percepute ca afectând capacitatea de a decide independent.

Latura obiectivă: nerespectarea normelor privind incompatibilitățile și interdicțiile aplicabile procurorilor.

Principiul 6.5 - Profesionalismul

- 6.5.1 – Nerespectarea competențelor profesionale;
- 6.5.2 – Lipsa perfecționării profesionale continue;
- 6.5.3 – Gestionarea iresponsabilă a resurselor;
- 6.5.4-6.5.5 – Comportament irespectuos față de participanți la proces;

- 6.5.6 – Nerespectarea ținutei profesionale (roba la ședințe de judecată).

J	Speța (CSP/CDE) CDE: procurorul nu s-a prezentat la serviciu în mod repetat fără a justifica absența, încălcând principiul profesionalismului.
J	Speța (CSP/CDE) CSP: procurorul a admis absențe multiple la ședințele de judecată. Inspecția a reținut că nu pot fi luate în considerare argumentele privind îmbolnăvirile copiilor, deoarece pe parcurs nu s-au prezentat certificate medicale.

Principiul 6.6 - Colegialitatea

6.6.2 – Comentarii publice privind activitatea altor procurori: afirmațiile trebuie să fie făcute într-un context public, ajungând la cunoștința mai multor persoane; să vizeze activitatea profesională a altor procurori; să fie ofensatoare, denigratoare sau discriminatorii.

6.6.4 – Atitudine ireverențioasă în raportul ierarhic. Nu poate fi calificat drept atitudine ireverențioasă refuzul de a executa o indicație vădit ilegală (art. 13 alin.(4) din Legea 3/2016).

6.6.5 – Conflicte la serviciu: trebuie stabilite existența conflictului și atitudinea procurorului care poate fi factor declanșator al acestuia.

J	CDE - Speța conferința de presă CDE a constatat că un procuror a încălcat principiul colegialității prin opiniile exprimate în cadrul unei conferințe de presă, afectând reputația profesională a unui alt procuror. Întrebarea crucială a vizat aplicarea principiului dublei incriminări între lit. f) și lit. f ¹). S-a reținut că, în speță, lit. f) este norma specială și a prevalat.
----------	---

Principiul 6.6-1 - Transparența

6.6¹.7 – Transparența privind avere și conflicte de interese: norma specială care prevalează este art. 38 lit. g) (integritate instituțională).

J	Inspecția - Speța divulgare informații ancheta (cazul Interpol) Inspecția a examinat divulgarea de informații dintr-o anchetă penală (cazul Interpol). S-a stabilit că potrivit Legii nr.148/2023, informațiile comunicate publicului nu aveau caracter confidențial. Sub aspectul laturii subiective, nu s-a identificat forma de vinovăție cerută de lege. CDE a susținut concluziile Inspecției.
----------	---

Principiul 6.7 - Confidențialitate + Principiul 6.8 - Corectitudinea

Principiul 6.8 - Spețe relevante:

J	Speța 1 Cauza 1. Procurorului i s-a imputat utilizarea unor expresii injurioase în spațiul public, faptele făcând obiectul unei proceduri penale/contravenționale. Colegiul de disciplină și etică a încetat procedura disciplinară, apreciind că probele administrate nu întrunesc standardul necesar pentru constatarea abaterii disciplinare, aplicând principiul in dubio pro reo. În calea de atac, CSP a casat hotărârea Colegiului și a constatat existența abaterii disciplinare, reținând că ansamblul probelor administrate este suficient pentru a demonstra o conduită incompatibilă cu statutul procurorului și de natură să aducă atingere prestigiului Procuraturii.
J	Speța 2 Cauza 2 (principiul proporționalității): O activistă l-a provocat pe procuror în sala de judecată, cu comentarii critice referitoare la mama decedată și filmare neconsimțită. Procurorul a răspuns închide gura și a încercat să acopere camera telefonului. Inspecția a decis ÎNCETAREA procedurii disciplinare pe motivul lipsei temeiului, argumentând că: (a) reacția procurorului a survenit în urma unei provocări prelungite și a unei agresiuni verbale cu tente extrem de personale; (b) cauza Nicula contra Finlandei (CtEDO): funcționarii publici trebuie să beneficieze de încrederea publicului fără a fi perturbați în mod necorespunzător; (c) sancționarea reacțiilor provocate care nu depășesc gradul de severitate rațional poate descuraja exercitarea corespunzătoare a atribuțiilor.

Latura subiectivă

Exclusiv intenție directă sau indirectă. Neglijența gravă nu poate reprezenta o formă de vinovăție, întrucât procurorul, odată cu intrarea în profesie, cunoaște și acceptă restricțiile și obligațiile impuse de statutul profesional.

BIBLIOGRAFIE / JURISPRUDENȚA RELEVANTĂ

- ▶ [Hotărârea CSP nr. 1-96/2026 din 02.04.2026](#)
- ▶ [Hotărârea CSP nr. 1-338/2024 din 09.10.2024](#)
- ▶ [Hotărârea CSP nr. 1-346/2025 din 02.10.2025](#)
- ▶ [Hotărârea CSP nr. 1-400/2025 din 13.11.2025](#)
- ▶ [Hotărârea CDE nr. 3-52/2024 din 13.12.2024](#)
- ▶ [Hotărârea CDE nr. 3-66/2024 din 26.12.2024](#)
- ▶ [Hotărârea CDE nr. 3-90/2022 din 09.09.2022](#)
- ▶ [Hotărârea CDE nr. 3-44/2024 din 06.12.2024](#)

8

Art. 38 lit. g)

Încălcarea obligației prevăzute la art.7 alin. (2) lit. a) din Legea nr.325/2013 privind evaluarea integrității instituționale.

TEXT LEGAL

Încălcarea obligației prevăzute la art.7 alin.(2) lit.a) din Legea nr.325/2013 privind evaluarea integrității instituționale - agenții publici au obligația sa nu admită manifestări de corupție.

Situația premisă

Abaterea pune în discuție principiul integrității, înscris în art. 6 din Codul de etică (pct. 6.3.2). Analiza elementelor constitutive se face și prin raportare la Legea nr.82/2017 a integrității, art.3, art.16-19.

Potrivit art.3 din Legea nr.82/2017, prin corupție se înțelege utilizarea funcției, contrar legii, în interes privat.

Corupția activă: promisiunea, oferirea sau darea cu intenție a unui folos necuvenit unui funcționar public. Corupția pasivă: solicitarea ori primirea cu intenție a unui folos necuvenit.

Procurorul este persoana cu funcție de demnitate publică (art. 2 din Legea nr. 3/2016) și agent public în sensul Legii nr.82/2017.

Latura obiectivă

Elementul material constă în încălcarea obligației de respingere a oricărei manifestări de corupție. Potrivit art.18 alin.(4) lit.a) din Legea nr.82/2017, procurorul este obligat să refuze expres implicarea sa în manifestări de corupție și să avertizeze persoana asupra caracterului ilegal.

Obligația de a se asigura cu martori, inclusiv colegi de serviciu;

Obligația de a informa neîntârziat CNA despre încercările de implicare în manifestări de corupție (infrațiuni/contravenții);

Obligația de a informa neîntârziat conducătorul entității publice în celelalte cazuri;

Obligația de a-și exercita activitatea profesională în mod corespunzător.

Categorii de manifestări de corupție (Legea nr. 82/2017):**Acte de corupție (art. 44):**

- Infrațiuni: coruperea activă, darea de mită, coruperea alegătorilor, coruperea pasivă, luarea de mită, traficul de influență, manipularea unui eveniment, pariurile aranjate, finanțarea ilegală a partidelor politice, delapidarea patrimoniului public etc.

- Contravenții: primirea de recompensă nelegitimă sau de folos material, utilizarea fondurilor nedeclarate pentru finanțarea partidelor politice.

Acte conexe actelor de corupție (art. 45):

- Infracțiuni: exercitarea atribuțiilor în conflict de interese, abuzul de serviciu, excesul de putere, neglijența în serviciu, falsul în acte publice, îmbogățirea ilicită, tăinuirea averii etc.
- Contravenții: favoritismul, exercitarea atribuțiilor în conflict de interese, excesul de putere.

Fapte coruptibile -abateri disciplinare (art. 46):

- tăinuirea unui act de corupție ori neluarea măsurilor de rigoare;
- nedeclararea sau nesoluționarea conflictului de interese;
- refuzul de conformare la decizia de soluționare a conflictului de interese;
- încălcarea regulilor de depunere a declarației de avere și interese personale.

Schema elementelor constitutive

Latura obiectivă	Încălcarea obligației de respingere a oricărei manifestări de corupție (art. 18 alin.(4) lit.a) Legea 82/2017). Obligații: refuz expres cu avertizarea persoanei; asigurarea cu martori; informarea CNA și a conducătorului.
Natura abaterii	Abatere de pericol, nu de rezultat. Nu este necesar ca actul de corupție să fi avut loc; este suficient că nu a existat o acțiune de respingere.
Latura subiectivă	Exclusiv intenție directă sau indirectă. Motivul: interes material, personal sau beneficiul unor terți.
Legătura cauzala	Trebuie demonstrat impactul direct al comportamentului procurorului asupra perpetuării sau creării unui mediu favorabil manifestărilor de corupție.

Delimitare importanța - Declarația de avere

Abaterea	Conținut și delimitare
Art. 38 lit. a) rap. art. 6 alin.(3) lit.g)	Nerespectarea obligației de a depune declarația de avere (omisiunea depunerii în termen). Abatere prin inacțiune.
Art. 38 lit. g)	Încălcarea regulilor de depunere: forma ne electronică; altă platformă decât ANI; model neaprobat; semnătura electronica

	nelegală; date incomplete neratificate în termen. Poate fi comisă prin acțiune sau inacțiune.
--	---

!

CDE a enunțat că constatarea stării de incompatibilitate sau a încălcării unor interdicții ține de competența exclusivă a Autorității Naționale de Integritate. Inspekția procurorilor nu poate reține o astfel de abatere în absența concluziei ANI.

Standarde europene

- Recomandarea nr. R (2000)10 a Comitetului de Miniștri privind codurile de conduită pentru funcționarii publici;
- Avizul CCPE nr. 9 (2014): Procurorii sunt conștienți de pericolele corupției și nici nu solicită, nici nu acceptă favoruri sau alte beneficii neadecvate.
- Legea nr.158/2007 pentru ratificarea Convenției ONU împotriva corupției;
- Legea nr.157/2007 pentru ratificarea Protocolului adițional la Convenția penală privind corupția;
- Legea nr.542/2003 pentru ratificarea Convenției civile privind corupția.

BIBLIOGRAFIE / JURISPRUDENȚA RELEVANTĂ

- ▶ [Hotărârea CDE nr. 3-52/2024 din 13.12.2024](#)

I. Specialia generalibus derogant

Ori de cate ori o fapta poate fi încadrată atât în dispoziții generale, cat și în dispoziții speciale ale art. 38, va fi reținută normă specială:

Norma generala	Norma speciala Situație
Art. 38 lit. a)	Art. 38 lit. f)/Conduita care aduce atingere onoarei/prestigiului (teza finala din art. 6 alin.(3) lit.d))
Art. 38 lit. a), f), f-1)	Art. 38 lit. g) / Manifestări de corupție / integritate instituțională
Art. 38 lit. f)	Art. 38 lit. f ¹) / Conduita constă în încălcări ale Codului de etică (colegialitate, corectitudine)
Art. 38 lit. a)	Art. 38 lit. e ¹) / Încălcări ale drepturilor/libertăților fundamentale în exercitarea atribuțiilor

II. Independența procesuală

Raționamentul juridic de interpretare a normelor sau de apreciere a probelor se situează în afara sferei răspunderii disciplinare. Opinia procurorului nu poate fi cenzurată decât în căile de atac, nu prin proceduri disciplinare.

III. In dubio pro reo

Principiul funcționează și în materia răspunderii disciplinare. Sarcina probei tuturor elementelor constitutive revine Inspecției procurorilor. Probele trebuie să fie certe, autentice și verificabile - sursele nesigure sau neautentificate nu pot sta la baza sancționării.

CDE - Principiul in dubio pro reo

J

Colegiul a precizat ca *in dubio pro reo* funcționează și în materia răspunderii disciplinare, revenind Inspecției procurorilor sarcina probei tuturor elementelor necesare existenței abaterii disciplinare. Expunerea asupra naturii, corectitudinii sau oportunității relației dintre doua persoane care au copii în comun nu reprezintă o conduita ce poate fi cenzurata disciplinar.

IV. Proportionalitatea

Reacțiile procurorilor la provocări trebuie evaluate în funcție de: gravitatea provocării; contextul; proportionalitatea răspunsului. O reacție moderată și relevantă față de o provocare serioasă nu constituie abatere disciplinară. Sancționarea reacțiilor provocate care nu depășesc gradul de severitate rațional pentru un observator obiectiv poate descuraja exercitarea corespunzătoare a atribuțiilor.

V. Schema generală de analiză a elementelor constitutive

1. Situația premisă	Identificarea cadrului normativ aplicabil, a valorilor sociale ocrotite și, unde este cazul, a dispoziției constituționale sau de tratat internațional concrete care a fost încălcată.
2. Latura obiectivă	Elementul material (acțiune/inacțiune); urmarea imediată; legătura de cauzalitate (de regula ex re, cu excepția lit. d) unde trebuie dovedită).
3. Latura subiectivă	Forma de vinovăție: intenție directă/indirectă sau neglijența gravă (doar unde legea permite lit. e ¹)); motivul și scopul.
4. Dubla incriminare	Verificarea incidentei principiului <i>specialia generalibus derogant</i> și identificarea normei speciale aplicabile.
5. Delimitări	Demarcarea față de simpla eroare profesională, dezacordul legitim de opinie juridică sau alte conduite nedisciplinare.

NOTA FINALĂ

Ghidul reflectă stadiul legislației și al practicii disciplinare la data elaborării sale și va fi actualizat periodic pentru a ține seama de evoluțiile normative, jurisprudențiale și de bunele practici internaționale relevante.

Prezentul Ghid nu are forță juridică obligatorie și nu creează, nu modifică și nu stinge drepturi sau obligații. Orientările incluse nu limitează competența discreționară a Inspecției procurorilor sau a Colegiului de disciplină și etică în examinarea cazurilor individuale.